

Граділь Віта Ємільвна
студентка гр. ПОФГзм-21, ННІНОТ, ЗУНУ, м. Тернопіль
Науковий керівник: д. е. н., професор Кириленко О. П.

ПИТАННЯ ОПОДАТКУВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Важливою складовою регулювання зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) є оподаткування зовнішньо торговельних операцій. Митний кодекс України визначає правила оподаткування митом усіх товарів, які перетинають державний кордон. Податковий кодекс України встановлює усі інші податки і збори, які стягуються при перетині товару митного кордону.

Митну політику України в цілому та митне регулювання ЗЕД визначає Верховна Рада України. В основі принципів митного регулювання лежать положення Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність», Митного кодексу, Єдиного митного тарифу та міжнародних договорів України. Митні правила України діють на усій території України, що становить єдиний митний простір. Ставки, встановлені Єдиним митним тарифом України, діють на всій її території і не залежать від форм власності, організаційної структури чи розташування суб'єкта господарської діяльності. Виключення стосується тільки передбачених законодавством випадків.

В основу побудови системи оподаткування ЗЕД покладається досягнення державних інтересів та захист вітчизняного товаровиробника. Така ціль є цілком природною та закладається в усі нормативні документи, які регламентують ЗЕД. До принципів оподаткування ЗЕД належать такі:

- держава самостійно встановлює і скасовує податки і пільги;
- стабільність видів і розміру податків на строк не менш 5 років;
- ставки податків встановлюються і скасовуються Верховною Радою України;
- заборона інших податків, крім тих, що затверджені законодавством;
- заохочення експорту готової продукції, а не сировини;
- самофінансування суб'єктів ЗЕД та бездефіцитність платіжного балансу України;
- для одного і того ж товару діє єдина ставка податку.

Як ми бачимо, в даній системі принципів важливе місце належить стабільності та єдності оподаткування, а також – стимулюванню експорту.

Торкаючись інформованості громадськості, що є невід'ємною частиною грамотності, то Митний кодекс передбачає «Єдиний митний тариф України та митні правила України мають бути офіційно опубліковані у загальнодоступних засобах масової інформації не пізніш як за 45 днів до дати введення їх у дію. В разі, якщо зазначені документи не будуть офіційно опубліковані, вони чинності не набирають. Якщо зазначені документи будуть опубліковані пізніше як за 45 днів до введення їх у дію, датою набрання чинності буде вважатися 46-й день з моменту офіційної публікації».

Початковим питанням, яке виникає при оподаткуванні ЗЕД, це митна вартість товарів, які ввозяться/вивозяться через митний кордон країни. Тут починається конфлікт інтересів митниці та суб'єкта ЗЕД. Так, при імпортних операціях, митниця, стоячи на сторожі інтересів держави, вимагає максимальної оцінки вартості, а суб'єкт, згідно принципу ведення бізнесу «дешевше купити, дорожче продати», хоче оцінити поменше. Тому існують, зокрема в статті 47 Митного кодексу, затверджені методи визначення митної вартості товарів.

Основним методом визначення митної вартості товарів є метод «за ціною контракту». Крім того, є другорядні методи: по ціні договору щодо ідентичних товарів; за ціною щодо аналогічних товарів; на основі віднімання вартості; на основі додавання вартості; резервний метод. Наявність багатьох методів визначення митної вартості товарів підтверджує важливість підвищення грамотності громадян в галузі ЗЕД, необхідність орієнтуватись в специфіці оподаткування.

Платниками мита, згідно чинного законодавства, є:

- особи, які завозять або вивозять товари на/з митну територію України;
- особи, на чю адресу надходять товари у міжнародних поштових або експрес-відправленнях, багажі;
- особи, які раніше скористались можливостями ухиленням від мита.

Об'єктами оподаткування митом є товари, митна вартість яких перевищує 150 євро, які перетинають кордон України.

Податковий кодекс України, в свою чергу, також регулює оподаткування ЗЕД. Базою оподаткування для товарів, що ввозяться в Україну, є контрактна вартість, але вона не може бути нижче митної вартості. Ставка податку на додану вартість, згідно Податкового кодексу, складає 20%, але, в залежності від пільг та преференцій, може складати 7% або 14%. При оподаткуванні підакцизних товарів застосовуються індивідуальні ставки акцизного податку. Митна вартість визначається відповідно до Митного кодексу України з урахуванням мита та акцизного податку. Вони підлягають сплаті і включаються до загальної ціни. За нульовою ставкою оподатковуються експортні операції, пов'язані з вивозом товарів за межі України.

Усі ці суми відображаються у вантажній митній декларації і сплачуються при митному оформленні вантажів. Ця процедура визначена Митним кодексом України. Факт ввезення товару, або його вивезення підтверджується основним документом при здійсненні ЗЕД – вантажною митною декларацією.

В цьому питанні відіграє велике значення можливість попереднього декларування, коли працівники митниці, або митні брокери ще до перетину державного кордону нараховують необхідні платежі і проїзд через митницю буде безперешкодний.

Таким чином, громадян у сфері ЗЕД, знання розмірів податків, зборів та інших платежів, які необхідно сплатити учасникам ЗЕД, важливі для прийняття рішень щодо вибору оптимальних способів ввезення та вивезення товарів, а також для попередження можливих порушень, зокрема таких як контрабанда та порушення митних правил.